

Tko bi trebao odlučiti kada smo „dovoljno odrasli“?

Teme: obitelj i alternativna skrb, sudjelovanje

Dob: 7 – 10 godina

Vrijeme trajanja: 45 minuta

Veličina grupe: 4 – 24 djece

Tip aktivnosti: donošenje odluka, rasprava u manjim grupama

Djeca odgovaraju na niz pitanja o tome tko bi trebao donositi odluke u određenim situacijama. Poslije svakog pitanja, djeca se koriste karticama u boji kako bi dala svoj odgovor.

Ciljevi:

- razmisliti o procesu donošenja odluka u obiteljima
- raspravljati o razini dječje uključenosti u obiteljski život
- upoznati se s pojmom razvojnih sposobnosti

Priprema:

- pripremite pitanja koja ćete čitati
- napravite set kartica za svako dijete

Potrebni materijal:

1 zelena, 1 žuta, 1 narančasta kartica za svako dijete

Koraci:

1. Recite djeci da obrate pozornost na odjeću koju danas nose i da rasprave s osobom koja sjedi pored njih tko je danas odlučio što će oni odjenuti. Je li to bio njihov roditelj? Jesu li to bili oni sami? Je li to bila zajednička odluka djeteta i roditelja? Objasnite im kako se ova aktivnost odnosi na proces donošenja odluka.
2. Dajte set kartica svakom djetetu (po jednu žutu, narančastu i zelenu karticu). Recite im da ćete pročitati listu odluka koje treba donijeti, te da bi poslije svakog pitanja trebali razmisliti i reći tko bi trebao donijeti odluku. Ako dijete misli da odluku treba donijeti roditelj, onda treba podići zelenu karticu. Ako misli da odluku treba donijeti dijete, podiže žutu, a ako misli da odluka treba biti donesena zajednički, podiže narančastu karticu.
3. Čitajte pitanje po pitanje. Pričekajte dok svako dijete u grupi donese odluku i podigne karticu. Potičite djecu da pogledaju uokolo kako bi vidjeli što su odgovorili njihovi vršnjaci. Neka će djeca htjeti odmah komentirati izbore, ali nemojte ih na to poticati sve do završne rasprave.

Završna rasprava i vrednovanje

1. Raspravljajte o aktivnosti postavljajući ova pitanja:

- Kako vam se svidjela aktivnost?
- Je li bilo teško odgovoriti na neka pitanja? Zašto?
- Na koja je bilo lakše odgovoriti, a na koja teže? Zašto?
- Zašto su neka djeca imala drukčije odgovore?
- Postoje li uopće pravi i krivi odgovori na ova pitanja?
- Igra li djetetova dob kakvu ulogu kada je u pitanju donošenje odluka? Zašto da ili zašto ne?

2. Upoznajte ih s pojmom „razvojnih sposobnosti“ i objasnite im kako će djeca sve više i više sudjelovati u procesu donošenja odluka kako budu sazrijevala.

Sa starijom se djecom može proći i kroz konkretne članke Konvencije UN-a o pravima djeteta (Članak 5. i 14.) te produbiti raspravu na tu temu.

Postavite im ova pitanja o dječjoj ulozi u donošenju odluka:

- Jeste li vi uključeni u odlučivanje u obitelji? U kojim to odlukama?
- Postoje li neke stvari u kojima sami možete donijeti odluke? Koje su to odluke?
- Postoje li neke odluke oko kojih vam treba pomoć roditelja pri odlučivanju? Koje su to odluke?
- Na koje sve načine možete tražiti pomoć od roditelja?
- Je li važno za vas i vaše roditelje sudjelovanje u obiteljskom životu? Zašto da ili zašto ne?
- Na koji način možete više sudjelovati u obiteljskom životu?
- Sviđa li vam se način na koji se odluke donose unutar vaše obitelji? Postoje li neke odluke u kojima biste sudjelovali? Postoje li neke koje vas ne zanimaju? Što biste mogli učiniti kako biste se više uključili u proces donošenja odluka kod kuće?

3. Povežite aktivnost s ljudskim pravima postavljajući pitanja poput:

- Što mislite zašto se ljudska prava bave djecom i njihovim obiteljima?
- Što mislite zašto je uključenost u odlučivanje o pitanjima koja su za njih važna jedno od bitnih prava djeteta?
- Tko još donosi odluke koje se tiču života djece, a nisu to oni sami niti njihovi roditelji? Zašto je to važno?

Ideje za djelovanje

- Potaknite svako dijete da sa svojim roditeljima osmisle strategiju o tome kako da svaki član obitelji još više sudjeluje u obiteljskom životu.
- Pozovite roditelje da razgovaraju s grupom o svojim viđenjima sudjelovanja u obiteljskom životu te o tome kako se djetetova uloga u procesu odlučivanja mijenja s obzirom na njegovo sazrijevanje.

Smjernice za voditelje

- Djeca bi mogla imati poteškoća u odgovaranju na neka od pitanja. Trebali biste ih svejedno potaknuti da izaberu jedan od odgovora za koji oni osjećaju da bi mogao biti ispravan.
- Budite svjesni obiteljskih situacija djece iz vaše grupe. Neka djeca možda ne žive s roditeljima i možda žive sa starateljima. U tom slučaju uključite u raspravu pojam starateljstva i staratelja.
- Neka djeca će odmah osjetiti potrebu objasniti zašto su dala određeni odgovor. Nemojte im to dopustiti; podsjetite ih kako će za to imati priliku tijekom završne rasprave.
- Možete na početku tražiti od djece da na svakoj kartici nacrtaju to što ona predstavlja kako kasnije ne bi dolazilo do zabune. Alternativno, i vi možete napisati što svaka kartica predstavlja pa će tako manjoj djeci biti lakše sudjelovati.

Prilagodbe:

- Za produljenje aktivnosti, pitajte djecu nakon svakog pitanja da raspravljaju o svojoj odluci.
- Sa starijom djecom: pitajte na koje se pravo iz Konvencije UN-a o pravima djeteta pitanje odnosi.
- Sa starijom djecom: pitajte koja ljudska prava štite sudjelovanje djece i roditelja u obiteljskom životu? Zašto su ona važna?

Za pripremu koristili Kompas, Priručnik za obrazovanje mladih o ljudskim pravima, 2001 Council of Europe

„Ovaj materijal nastao je uz financijsku podršku Fonda za aktivno građanstvo, u okviru projekta

„Aktiviraj promjenu u svojoj zajednici – Nacionalni forum dječjeg vijeća Eurochild Hrvatske“ kojeg provodi Društvo „Naša djeca“ Opatija.

Za sadržaj je isključivo odgovorno Društvo „Naša djeca“ Opatija i ne može se smatrati službenim stavom Fonda za aktivno građanstvo u Hrvatskoj u okviru EGP i Norveških financijskih mehanizama.“

PITANJA

Tko treba odlučiti smiješ li ostati sam kod kuće dok tvoja obitelj ide u kupovinu:

Kada vam je 5 godina?	Kada vam je 10 godina?	Kada vam je 15 godina?
-----------------------	------------------------	------------------------

Tko odlučuje smijete li ostati u kontaktu s oba roditelja nakon njihova razvoda:

Kada vam je 4 godina?	Kada vam je 9 godina?	Kada vam je 17 godina?
-----------------------	-----------------------	------------------------

Tko odlučuje možete li ići u vojsku:

Kada vam je 6 godina?	Kada vam je 11 godina?	Kada vam je 16 godina?
-----------------------	------------------------	------------------------

Tko odlučuje trebate li nositi kišni ogrtač kada idete van na kišu:

Kada vam je 3 godina?	Kada vam je 9 godina?	Kada vam je 14 godina?
-----------------------	-----------------------	------------------------

Tko odlučuje hoćete li biti vegetarijanac ili ne:

Kada vam je 4 godina?	Kada vam je 8 godina?	Kada vam je 13 godina?
-----------------------	-----------------------	------------------------

Tko odlučuje smijete li pušiti cigarete:

Kada vam je 6 godina?	Kada vam je 9 godina?	Kada vam je 15 godina?
-----------------------	-----------------------	------------------------

Tko odlučuje smijete li ostati budni do ponoći:

Kada vam je 5 godina?	Kada vam je 9 godina?	Kada vam je 14 godina?
-----------------------	-----------------------	------------------------

Tko odlučuje smijete li se koristiti internetom bez nadzora:

Kada vam je 6 godina?	Kada vam je 10 godina?	Kada vam je 16 godina?
-----------------------	------------------------	------------------------

Tko odlučuje smijete li birati svoju vlastitu vjeru:

Kada vam je 5 godina?	Kada vam je 9 godina?	Kada vam je 13 godina?
-----------------------	-----------------------	------------------------

Tko odlučuje smijete li prestati pohađati nastavu:

Kada vam je 6 godina?	Kada vam je 10 godina?	Kada vam je 15 godina?
-----------------------	------------------------	------------------------

Tko odlučuje hoćete li pohađati zbor nakon nastave:

Kada vam je 5 godina?	Kada vam je 9 godina?	Kada vam je 17 godina?
-----------------------	-----------------------	------------------------

Tko odlučuje smijete li imati svoj vlastiti mobilni telefon:

Kada vam je 4 godina?	Kada vam je 8 godina?	Kada vam je 14 godina?
-----------------------	-----------------------	------------------------

Tko odlučuje treba li vas se smjestiti kod udomitelja:

Kada vam je 4 godina?	Kada vam je 10 godina?	Kada vam je 16 godina?
-----------------------	------------------------	------------------------